

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: . . . I kor. . . I kor. 50 HLL.
Vidéken: . . . I kor. . . I kor. 50 HLL.
Negyedévre . . . 3 . . . Negyedévre 4 . . . 50 .

Felolvas szerkesztő:
MEDEDÜS LORÁNT.
Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
Piacz-utca 47. és 48. szám.

Választói népgyűlés a Bikában.

Tüdös János a programjáról.

Jánosi Zoltán a két képviselőjelöltiről.

Százakra menő tömeg gyűlt össze vasárnap délután a Bika szálloda dísztermében, ahol a debreceni függetlenségi és 48-as párt választói nagygyűlést tartott. A gyűlésen Tüdös János dr. ismételtén kifejtette igazi függetlenségi és 48-as programját s főleg annak két aktuális pontját, az önálló nemzeti bankot és a választói jog reformját. A hallgatóság nagyszerű, meleg tüntetésben adta meg a választ Tüdös János dr. színmagyar programjára.

Igen érdekes volt a debreceni függetlenségi és 48-as balpárt nagy nevű tagjának, Jánosi Zoltánnak a nyilatkozata, melyben bejelentette, hogy támogatja Tüdös János dr. zászlaját, mert arra a Kossuth Lajos szellemében való függetlenségi politika van felírva. Meggyőződen fejtette ki, hogy az ellenjelölt programja nemzet- és hazaelenes, mert ha a választói jog reformját Varga Lajos programja szerint csinálnák meg, egész Erdélyt az oláhság kezére játszanák.

Nagy hatással beszélt Bakonyi Samu dr. a függetlenségi párt hivatásáról.

A gyűlésről szóló tudósításunk itt következik:

A népgyűlést Somogyi Pál elnök nyitotta meg délután 4 órakor. A függetlenségi párt — ugymond — oly férfiut jelölt a képviselői állásra, ki városunk szülőtte, városunk ügyeit mindig szívén viselte, ki tudásra, jellemre egyaránt kiváló egyéniség, törhetetlen függetlenségi ember. Ha ő megnyeri az első kerület mandátumát, valóban büszkeségre lesz Debreczennek. (Élénk éljenzés.)

Tüdös János dr. beszéde.

Tüdös János dr.: Kötelező kijelentést tesz, melyet a jövőben felmutathatnak, mint egy kötelezvényt, melynek alapján bármikor feleletre vonhatják a jövőben, ha a programjától eltérne. Vácolja az ország szomorú helyzetét. Panaszokdnak a gazdák, az iparosok, a kereskedők. Az egész ország csupa panasszal van tele. Nem kevésbé sanyaru a helyzet a politikában. A kormány lemondott, de döntés még mindig nem történt. Hosszu audienciák vannak a Burgban, de az ország egyre bizonytalanságban marad. Ennek a tanúsága az, hogy a politikai helyzetet meg kell tisztítani. A függetlenségi és 48-as pártnak vissza kell térni a maga tiszta programjára és igyekezni kell azt lépésről-lépésre megvalósítani. Ha ez nem sikerül, a

pártnak ellenzékbe kell menni. A függetlenségi párt programjait közül ma a gazdasági függetlenség és a választójog reformja az aktuális. A program megvalósításának két nagy akadálya van: Bécs és Ausztria. A dinasztia nem képes beletörődni abba, hogy Magyarország független állam, alkotmányos ország és nem tudja megérteni, hogy Magyarország megerősödvé a legerősebb támasza lenne a dinasztának. Hisz Ausztria egy meczak, amelynek feje az osztrák császári korona, ha lehull, száz felé esik Ausztria. A két állammak két független, egymást támogató állammak kellene lenni. (Élénk tetszés.) De ez most nem valószínű meg. Most az a feladatunk, hogy hirdessük, hogy ez az államjogi helyzet mind a három tényező — vesztét fogja elidézni. Magyarországot, Ausztriát és a dinasztiaát is, hogy harcoljunk Magyarország gazdasági és politikai önállóságáért. Törhetetlen híve a függetlenségi és 48-as párt programjának és minden tehetséggel, minden erejével e programért fog küzdeni. Ha a közbizalom megajándékozza a mandátummal, azt olyan megbízásnak fogja tekinteni, melynek alapja önmagát nem kímélve fog küzdeni Magyarország függetlenségéért.

A nagyhatású beszédet hosszantartó lelkes éljenzéssel és tapsal fogadták, ami után Jánosi Zoltán állott fel szólásra.

Jánosi beszéde.

Jánosi Zoltán: Ugy jelent meg itt, mint egy testvérpárt, a balpárt egyik tagja és köszönetet mond a megtiszteltetésért, hogy felszólalásra felhívták. A koalíciót elei től kezdve szerencsétlenségnek tartotta a függetlenségi párt néve. Sohasem helyeselte az ideiglenes politikát, a Béccsel való alkudozásokat, mert a történelem megtanította arra, hogy Béccset békés szóval nem, csak hadsereggel, fegyverrel lehet meggyőzni. (Élénk tetszés.) Soha sem tett vagy beszélt meggyőződése ellenére, Tüdös Jánosra jó lelkiismerettel adja le szavazatát. Egész a mult vasárnapig az volt az álláspontja, hogy tartózkodik a szavazástól, de mikor Tüdös János izzig-vörig magyar, liberális, igazi 48-as programját meghallotta, elhatározta, hogy Tüdös Jánosra adja le szavazatát (Viharos éljenzés). Abban a programmban ott van Magyarország teljes gazdasági és politikai függetlensége. Benne van az önálló bank és az általános választói jog, mely Magyarország egyetlen újjáteremtője. Az önálló bank kérdése kenyérkérdés. Nagyobb még a magyar vezényszónál is. A választói jog reformja is életkérdés. Ha mi — ugymond — a nép felszabadítását zászlónkra írjuk, akkor Magyarország munkálkodó népe az ő vasöklével oda áll a függetlenségi párt mellé és diadalra segíti a függetlenségi párt elveit. Arra a másik zászlóra, melynek nyelét nem szeretné megfogni, mert fél, hogy bepiszkolja a kezét, arra hazaárulás van írva. Az ellenjelölt csak annak adna szavazati jogot, aki pénz- vagy veradót fizet. Az oláh bankok egész Erdélyt kezök közé

akarják kaparintani, már pedig ez esetben a pénzadó folytán Erdélyben az oláhok jutnának domináló szerepre. Ilyet akarni: hazaárulás. Tanulótársa volt Tüdös János. Erre büszke. Tanulótársa volt az ellenjelölt is, de erre nem büszke. (Nagy tetszés.) Amit Tüdös János mondott, azt meg is fogja tartani. Az ő programbeszéde hitvallás volt. Erre kellett mindenkinek annak komolyságát. Hangoztatják, hogy az ellenjelölt érdemeket szerzett és Tüdös nem. Hát nem érdem-e az, ha valaki szereti a hazát, a népet, a városát, nem érdem-e az, ha valakinek csillag szíve van, ha valaki becsületes ember? Ezeknél nagyobb érdem nincs is. — Hát az vajjon érdem, ha a leveli-béka felkuszik a lajtorján és a tetején elkezd kuruttyolni, érdem-e az, ha a lajhár tele falja magát a fán, érdem-e az, ha valaki szolgál egy pártot azért, hogy megjutalmaztassa magát. Beszédét egy elbeszéléssel fejezi be. A madarak egyszer királyt akartak választani, kimondván, hogy az lesz a királyok, aki a legmagasabbra repül. Legmagasabbra repült a sas; mikor azonban már elfáradt, a szárnya alól kirepült az ökörszem és magasabbra repült a sasnál és követelte, hogy őt válasszák meg királynak. A madarak azt mondták erre: Szemtelen ökörszem, te nem lehetsz királyunk! Mi is azt mondjuk: Te szemtelen ökörszem, nem lehetsz királyunk! (Hosszantartó taps, éljenzés.)

Bakonyi Samu beszéde.

Bakonyi Samu dr.: A testvérpárt által nyújtott jobbot meleg kézzorítással fogadják el. A koalícióban a függetlenségi partot a 67-es fegyvertársai eláruták. Mikor ezt megtudta a függetlenségi párt, felmondta a barátságot. A norvég függetlenségi párt 12 évig kormányzott és vitte előre Norvégia lobogóját az önállóság felé. De ezt csak Norvégiában lehetett megtenni, ahol reakciós áramlat nem szegült ellene a mozgalomnak. Most a függetlenségi párt dicső reneszánsza előtt állunk. Példának all előttünk Németalföld szabadságharca. Ott is az elnyomás váltotta ki a nemzet felszabadítását. Hollandia zászlajára ez a három szó volt írva: A törvényért, a népért, a királyért. Ámde, mikor Hollandia belátta, hogy a király nem fogadja szárnya alá a nemzetet, a harmadik szó lekerült a zászlóról. Ne provokálják a magyar nemzet hűségét! Magyarországot ma is azzal kormányozzák, hogy meg akarják akasztani fejlődését. Az önálló bank ellenzését azzal is okolják, hogy a külföldi tőke nem mer Magyarországra jönni. Igen, mert éppen ők riasztották el a hosszas válsággal, a bizonytalansággal. Most az önálló vándorület felállítását 1911-ről 1917-re szeretnék kitolni. Hogy egyszerre két malomkő közé kerüljön Magyarország gazdasági érdeke! Nekünk már most kell az önálló bank, hogy 1917-re megerősödjék mezőgazdaságunk akkori, esetleges rázkódtatásánál segítségünkre szolgáljon. (Viharos taps, éljenzés.) Bakonyi Samu dr. nagyszerű hatású beszéde után Szunyogh Mihály a mátészalkai kerü-

Elegáns és finom ruhákat készítek mérték szerint, u. m.:

Haas Fülöp és Fiai

Debreczen, Piacz-u. 59. Gyár: Sopron, Ebergassing.

Öltönyt 60 koronáért. Felöltőt 60 koronáért. Téli kabátot 70 koronáért.

Kende

Iérfi szabó, Iérfi és Iiu ruha raktára, Debreczen, Piac-u. 56. a Hungara kávéh. mellett.

Szőnyegek. Függyönyök. Terítők. Butorszövetek. Haas lélecsomózott szőnyegek modern és klasszikus stílusban. Közvetlen beszerzési forrás mindenféle valódi keleti szőnyegek részére Bel- és külföldi tapeták nagyraktára.

let országgyűlési képviselője állott fel szó-
lásra, vázolván a politikai helyzetet. Szükség
van ebben a helyzetben arra, hogy a par-
lamentbe olyan jellemzilárd elvű ember
kerüljön be, mint Tüdös János dr.

Galánffy József kir. közjegyző beszélt
ezután az önálló magyar bank szükséges
voltáról. Tüdös János dr. t. szívvél-lélekkel
pártolja, mert tudja róla, hogy, amit vall,
azért küzdeni is fog.

Ezután Somogyi Pál elnök néhány
lelkes szóval berekesztette a népgyűlést,
kérve a választópolgárokat, hogy Tüdös
János dr. zászlaját igyekezzenek diadalra
vinni.

A kabinet a király előtt.

Korona-tanács lesz szerdán.

A döntő pillanat előtt.

A válság még mindig húzódik. We-
kerle tegnap újból audiencián volt, de a
király most sem döntött. A felség kö-
zölte a miniszterelnökkel, hogy a legkö-
zelebbi napokban dönteni fog. Előbb azon-
ban több politikust kíván meghallgatni.

Hir szerint kedden és szerdán Kos-
suth, Andrássy és Apponyi fognak a király
előtt megjelenni.

Politikai körökben határozottan ál-
litják, hogy Wekerle újabb kibontakozási
tervet terjesztett a felség felé. A minisz-
terelnök kibontakozási terve természetesen
a függetlenségi és a 67-es pártok
kooperációján alapszik. Ugy látszik, ismét
meddő kísérlettel állunk szemben, mert
a függetlenségi párt nem enged állás-
pontjából.

A miniszterelnök kihallgatásáról a
következő távirati tudósításokat kaptuk:

Wekerle kihallgatása.

Bécsből jelentik: Wekerle Sándor mi-
niszterelnök vasárnap reggel hosszabb sétát
tett Bécsben, azután visszatért a bankgassei
Magyar Házban lévő szállására, ahol Ver-
tessy Géának, a király személye körüli mi-
nisterium államtitkárának látogatását fo-
gadta. Tíz óraker Burián István báró kö-
zös pénzügyminiszter látogatta meg We-
kerle Sándor miniszterelnököt, akivel mint-
egy háromnegyed órán át tartó tanácskozást
folytatott. Féltenkéntől elít néhány perccel
a miniszterelnök kocsiára ült és Schön-
brunnba hajtatott, ahol ő felsége pontban
tizenkét óraker magánkihallgatáson fogadta.
A kihallgatás után, mely háromnegyed óra
hosszat tartott, a miniszterelnök a kül-
ügyminiszterium palotájába ment, — hol
Aehrenthal Alajos gróf külügyminiszterrel
tanácskozott rövid ideig. Onnan a Magyar
Házba tért vissza és délután a két óra
negyven percker induló gyorsvonattal tit-
kárja, Bárczy István dr. kíséretében vissza-
tért Budapestre, ahova este hét óra öt per-
cker érkezett meg.

A mai kihallgatásról illetékes helyről
a következőket közlik a félhivatalos Magyar
Tudósítóval:

Wekerle Sándor miniszterelnök teg-
napi audienciáján újlag arra kérte ő
felségét, hogy a lemondott kormányt ál-
lásától mentse fel. Ezzel kapcsolatosan
a válságból való kibontakozás érdekében
több államférfiu kihallgatását javasolja a
felségnek. A mai audiencián ő felsége a
kabinet lemondása felett való döntést
továbbra is fenntartotta magának, ellenben
hozzájárult a miniszterelnöknek ahhoz

az előterjesztéséhez, mely több magyar
államférfiu kihallgatására vonatkozik. We-
kerle Sándor miniszterelnök szerdán,
október hó 20 án jelenik meg újból ő
felsége előtt, hogy a döntést átvegye.
Ezt az audienciát megelőzőleg történik
meg a többi meghívandó politikus ki-
hallgatása. Az audienciára meghívandók-
kal a miniszterelnök a mai délelőtt folya-
mán közli a felség elhatározását

A kabinet a király előtt.

Budapesti tudósítónk táviratozza:
Wekerle Sándor miniszterelnök ma reg-
gel táviratilag kérte föl a távollevő mi-
nisztereket, hogy Budapestre utazzanak.
Kossuth Ferenc Soltról már a fővárosba
érkezett, délben pedig Apponyi is meg-
jött Eberhardról. A miniszterek holnap
délben Bécsbe utaznak, szerdán pedig a
király elnöklété alatt korona-tanács lesz,
amelyen résztvesz a kabinet minden egyes
tagja.

A korona-tanács.

A szerdai korona tanácson a király
formálisan felszólítja a kabinet tagjait,
hogy a paktumban vállalt kötelezettségeknek
tegyenek eleget. Ezután a pártvezéreket fogja
külön kihallgatáson fogadni a király. A
nagy együttes audiencia után Wekerle
miniszterelnök újból a király elé járul s
átveszi ő felsége döntését.

Vélemények a szerdai napról.

Politikai körökben most két verzió
kering a szerdai kihallgatásról. Az egyik
az, hogy a király döntése nagyon ener-
gikus lesz s egy második szeptember
23 ikát várnak. Másrészt pedig az a vé-
lemény, hogy a király egy olyan meg-
oldást fog hozni, amely megteremti a
békét a pártok között. Politikai körökben
óriási érdeklődéssel várják a szerdai
korona-tanács lefolyását és annak ered-
ményét. A kormánynak egyik tagja egy
ujságíró előtt ma így nyilatkozott a szer-
dai tanácskozásról:

— Nem tudok előre semmit sem.
Két csoportban megyünk föl Bécsbe.
Randevű szerdán a király előtt.

Kisiparosok szervezkedése.

Tüdös János dr. és az ipari érdekek.

Nagyfontosságú értekezletet tartottak
vasárnap délelőtt a debreceni iparosok az
Ipartestület dísztermében. Az iparosokat a
szervezkedés szüksége gyűjtötte egybe, hogy
éppen a közelgő választás előtt hangoztassák
érdekeiket s részben megnyerjék magoknak
és érdekeiknek Debreczen társadalmának
vezetőembereit, részben pedig nyilatkozat-
tételre hívják fel Tüdös János dr. képviselő-
jelöltet. Az iparosok valóban, mint fontos
dátumra tekinthetnek a vasárnapi napra,
mert sikerült igazukról, törekvéseik gazda-
sági jelentőségéről meggyőzniök a jelen volt
vezető- és szakférfiakat, akiket egyszersmind
barátjaiknak, támogatóiknak nyertek meg,
másképp Tüdös János dr. férfias nyilatkoza-
tából meggyőződést szerezhetek, hogy Tüdös
Jánosban az iparosság érdekeinek igen erős
harosát nyerték meg maguknak. Nem kis-
sebb jelentőséggel bír a második kerület ki-

váló nevű képviselőjének, Bakonyi Samu
dr. nak a nyilatkozata, hogy a jövőben a
parlamentben a kisiparosság érdekeit fo-
kozottabb mértékben kell megvédeni.

Az értekezletről szóló tudósítás itt kö-
vetkezik:

A kisiparosok érdeke.

Az ülést Dávidházy Kálmán nyitotta
meg. Az értekezlet összehívásának oka az,
hogy a kisiparosok több öket érdeklő ügy-
ben felvilágosítást, utmutatást akarnak
nyerni debreczeni előkelő, vezető — és
szakemberektől, akiket meghívtak erre az
értekezletre. Dávidházy Kálmán mély sza-
vakkal üdvözli a meghívott szakférfiakat.
Debreczen iparossága éppen úgy, mint az
egész ország iparossága pusztulófélben van.
Ezt meg kell akadályozni. Régóta tanács-
koznak azon, hogy mentse meg ezt a kis-
iparosságot. Debreczen az első, ahol a kis-
iparosok majd öntudatra fognak ébredtek,
Most a megjelent szakférfiakhoz fordul-
nak, hogy világosítsák fel öket, bizhat-
nak-e reménytel a kisiparosok a m i po-
litikai helyzetben arra nézve, hogy jövő bol-
dogulás fele viszi öket s hogy az önálló
vámterület és más gazdasági bázis remél-
hető-e, hogy számukra megvalósul. A mai
nap kezdeményezője egy jobb ipar-társad-
almi mozgalomnak. Az itt egybegyűlt ipa-
rosok tanácsot, irányítást várnak a megje-
lent uraktól.

Debreczeni Jenő: Az elnök nagyon
helyesen mutatott rá arra, hogy a kis- és
középiparnak van jövője a gyáriparral szem-
ben. Azon véleménynek ad kifejezést, hogy
a nagyipar olesó hajtó-erővel rendelkezik, a
kisipar pedig drágával és ezért nem bírja a
versenyt a kisipar. Hiszi, hogy Debreczen-
ben javulni fog a helyzet. A város azon
kezdeményezője, hogy villamoserőt bocsát az
iparosság rendelkezésére, a kisipar megerő-
sítésére fog vezetni. Törvényhozásilag ked-
vezménynek vannak biztosítva a kisipar-
nak, de ennek a törvénynek végrehajtás t
elsikasztották. Ajánlja, hogy megválasztott
és megválasztandó képviselőik támogatásá-
val azt tekintsék, hogy a kisiparosok érde-
két a képviselőházban akarják-e és fogják-e
képviseletni. (Élénk helyeslés.)

Tüdös dr. és a kisiparosok.

Tüdös János dr.: A magyar nép bol-
dogulásának két igen fontos kérdése van
ma napirenden. Az egyik a gazdasági ön-
állóság kérdése, a másik a politikai jogok
kiterjesztésének kérdése. Most csupán az
első kérdésben akar nyilatkozni. Előbb azon-
ban visszapillantást vet Debreczen régi ipari
kulturájára, amely oly magas fokon állott,
hogy Debreczen az első ipari város volt az
országban. Ma nagyon megváltozott a hely-
zet. Ennek főokául azt tekinti, hogy az
Ausztriával létrejött vámszövetség miatt
Magyarország ipara ki volt szolgáltatva
Ausztia nagyon fejlett iparának. Természe-
tes, hogy ilyen körülmények között vissza-
fejlődött a magyar ipar, benne Debreczen
valaha oly híres ipara is. Ezért hiva ő an-
nak, hogy a vámsorompókat állítsák fel
és ezáltal akadályozzák meg az osztrák ipari
termékek beözönlését (Élénk eljenzés). A
törvényhozás nem gondoskodott arról, hogy
a magyar kézműipart, kisipart kellőleg meg-
védelmezze, fennmaradását biztosítsa. A tár-
sadalomra vár, hogy az ipari termelést a
hanyatlástól megvédi. Erre legerősebb tá-
masz az egyesülés. A kisipar tőkével nem
rendelkezik, a kisipar önmagában gyámo-
latlanul áll a világversenyben, ezért a segítsé-
nek ama eszközéhez kell folyamodni, mely-
nek neve: az egyesülés. Ez a gondolat nem
ismeretlen a debreczeni iparosok közt. Most
is alakulóban van egy részénytársaság ci-
pész és csizmadia iparosokból, mely a kis-
iparosoknak állandó munkát akar adni és
termékeiknek piacot akar szerezni. Ily ala-
kulások biztosítják azt a célt, hogy a deb-

A legkitünőbb Portland és Roman cement kartelen
kivüli Mész, Kőszén és Kovács-szén, mindenféle
száraz Tüzifa kizárólag nagyban legolecsóbbban beszerezhető

Pollák Zsigmond

— kereskedelmi ügynök által —
Placz-utoza 79. — Telefon 441

reczeni kisiparosok munkájukból megélhesenek. Kijelenti, hogy minden ily ipari alakulásban részt akar venni, akár, mint kezdeményező is. Ezekben az alakulásokban szerepet kell játszani a debreczeni nagy pénzintézeteknek, szövetkezeteknek, sőt magán pénzembereknek, akik nem térhetnek ki az iparfejlesztés segítéséről. (Helyeslés, élénk éljenzés) Ezek a tényezők saját jól felfogott érdekükben az üzleti működésüket erre a terepnumra is ki fogják terjeszteni. Az iparos érdekeinek törvényhozás útján való biztosítására is szükség van. Most folyik az új ipartörvény megalkotása. Reméli, hogy az állam ebben a javaslatban gondoskodni fog olyan védelméről a kisiparnak, hogy az a világversenyben fennálhasson, prosperálhasson. Abban a helyzetben van, hogy az ország pénzügyi vonatkozásban levő közgazdasági viszonyait ismeri, látja, ismeri a nehézségeket, éppen ezért kijelenti, hogy a magyar és közelebről a helyi kisipar helyzetén töle telhetőleg segíteni fog. (Élénk éljenzés, taps.)

Ifj. Schwartzt Vilmos: Amit Tüdös János dr. mondott, ahhoz hozzátenni valójában nincs. Mindenki ismeri Tüdös János dr.-t. Amit ő mond, az nem üres ígéret, mert ő azt állja. Szólok is mindenhol dolgozott a kisipar érdekében. Ismerteti az alakulóban levő cipész, csizmadia és kaptafagyár részvénytársaság mai állását, melynek működésétől sok eredmény várható.

Dolgozni a kisiparért!

Bakonyi Samu dr. szomorúan látja a kisipar helyzetének aláhanyatlását a gyár-
iparral szemben. A megoldást abban látja, hogy a két tényező közti ellentétet el kell simítani, a kettőt közelebb kell hozni egymáshoz. Az ipartörvénynek szép volt az intenciója, de az eredménye igen káros. Statisztikai adatokkal igazolja állítását. Az állam 1908-ban 41 millió koronát adott a gyár-
ipar segítésére. Hogy állunk ezzel szemben a kisiparnál? Sajnos, rettenetesen rosszul. Az állam 1908-ban a kisipart — szégyen — két millió 900 ezer koronával segítette. Ez bizony eltévesztett iparpártolás. A kisipart már csak azért is támogatni kell, mert ezáltal a magyar munkások elhelyezését is lehetővé teszik és a kivándorlás megakasztására ez az egyedüli eszköz. Szólok már vérszerint is kötelezve érzi magát a kisipar támogatására, ő is iparoscsaládból származik. Kijelenti, hogy az iparral szemben mindig tudni fogja kötelességét. Itt már tenni kell, dolgozni kell a kisiparért. Reméli, hogy nem sokára oly kitűnő ember áll majd mellette ebben a küzdelemben, mint Tüdös János. (Élénk éljenzés, taps.)

Zellinger Ede köszönetét fejezi ki a vendégeknek a felszólalásaiért. Ecseteli az iparosok sérelmeit. Rác Lajos dr. örömmel üdvözlözi az iparosokat abból az alkalomból, hogy végre ők is szervezkednek.

Tüdös János dr. igen nagyhatású beszéde után Dávidházy Kálmán berekesztette sz. ülést.

Irodalom.

A „Nyugat” Debreczenben.

Vasárnap matiné-t tart.

Lapunkban már többször hírt adtunk arról, hogy a „Nyugat”, a fiatal magyar írógárda előkelő színvonalú revüje, a vidék nagyobb városaiban matinékat rendez, melyeken a művelt magyar közönséggel a közvetlenebb érintkezést keresi.

Ezekben a matinékon egyrészt a modern irodalmi törekvésekről tartanak előadásokat,

másrészt a revü munkatársainak szépirodalmi műveit mutatják be. A nagyváradi első nagy-sikerű matiné után e hét végén Debreczen látogatja meg az illusztris társaság s vasárnap délelőtt 11 órakor a „Royal” nagyteremben rendez felolvasásokat.

A program még csak vázlatosan van megállapítva, egyelőre Ignótus, Ady Endre, Móricz Zsigmond és Tóth Árpád szereplése bizonyos dolog, de ez a névsor máris biztosítja a debreczeni matiné magas színvonalát. A Lesznai Anna, Fenyő M. ksa és Lengyel Menyhért részvétele is erősen valószínű.

Hisszük, hogy Csokonai városának közönsége, mely mindenha szerette és támogatta a jó és nemes irodalmi törekvéseket, ezuttal is megértéssel és lelkesedéssel fogadja a magyar kultúra ez előkelő bajnokait s impozáns részvételével teszi nagysikerűvé a „Nyugat” vasárnapi matinéját.

Bleriot repült.

Negyedmillió ember a felszállásnál

Fényesen sikerült a légi út.

Budapesten a Rákosmezőn, negyedmillió embernek izgatott kíváncsisága mellett szállott föl Blériot, a híres aviatikus a magasba. Az a néhány százezerre menő tömeg, amely jelen volt; a felszállás alkalmával, zajos diadallal fogadta a nagy mesternek rendkívül sikerült légi utazásait.

Bleriot a levegőben különböző mozdulatot tett gépével, a tömeg pedig valóságos ujongással fogadta.

Bleriotnak ez a felszállása tökéletes diadallal járt és a legteljesebb mértékben sikerült is.

Már délelőtt 11 órakor eredt meg a népvándorlás. A közlekedő alkalmatosságok az óriási forgalomnak alig egy csipetnyi részét tudták lebonyolítani. Egy-egy helyen száz és száz ember állott. Fogatok, autók, omnibuszok, a személyszállításra átalakított fuvarszekerek torlódtak össze s álltak mozdulatlanul percekig.

A felszállás.

Pontban három órakor érkezett meg József főherceg családjával s meghívására jelentkezett páholyában a nap hőse: Blériot nejevel. A fenségek sokáig beszélgettek Blériotnal és nejevel.

Felhúzták az indulást jelző piros lobogót. Blériot gépe mögé állt, mint gyöt percig mozdulatlanul figyelte a szél irányát, aztán hirtelen gépe baloldalához ugrott és egyetlen ügyes mozdulattal benntermett a gép kosarában. Gépészei csakhamar megragadták az aeroplán orrára erősített kettős csavarszárnyat, felhúzták a motort, majd mindannyian a gép háta mögé futottak s mintegy husz méternyire gummitalpas kerkein előre tolták a repülőgépet.

A motor futás közben működésbe jött, amire a gép hirtelen elhagyta a gépészeket, néhány pillanatig futott még a földön, aztán a közönség leirhatatlan lelkesedése közbe, sűrűn, alig érezhető átmenettel fölemelkedett a levegőbe.

Csakhamar 30–35 méternyi magasságra emelkedett Blériot aeroplánjával s

ebben a magasságban a pálya közepén gyönyörű ívben jobbra kanyarodott, majd hatalmas kört írt le. A térséget határoló pékerdő felé kormányozta gépét, majd hihetetlen gyorsasággal visszajött és a tribünök fölött röpült el. Ugyanezt a kört még ötször egymásután megismételte s röpülése közben gépének minden kiválóságát bemutatta. Hol harminc méter magasságban volt, hol meg olyan mélyre ereszkedett, hogy a gép kerekei majdnem-hogy a rendőrlovak fülét nem horzsolta. Az utolsó körnél néhány pillanatig a földön is futott gépével, aztán félelmetes biztonsággal, közvetlenül az állóhelyes közönség előtt újra levegőbe emelkedett. Összesen kilenc percig maradt a levegőben. Leszállása éppen olyan simán történt, mint a folszállás: a pálya közepére kormányozta gépét, lassan, zökkenés nélkül földre eresztette, aztán a gépcsarnok felé gurult vele.

A közönség sorai ekkor megbomlottak. A pálya minden oldalán áttörték a kordont s leltendező futással a királyi hercegi család páholya felé igyekeztek.

A második felszállás.

Mialatt Blériot József főherceg dicső részvételét hallgatta, feltűzték a rudra a felszállás megismétlését jelentő kék lobogót. Négy óra harminc perckor tényleg másodszor is felszállt a nap hőse. Ezuttal is ugyanugy manővrozott a levegőben, mint az első alkalommal és másodpernyi különbséggel ugyanaddig tartott légi útja. A közönség, amelynek érdeklődése nem csappant, hanem ellenkezően, gyarapodott, Blériot leszállása után ismét keresztülörte a kordonokat, a közönség azonban ezuttal már csak arra szorított, hogy a garage előtt levő utat, amelyre Blériot harmadik felszállása alkalmával szükség volt, szabadon tartsa. Harmadik felszállása csak rövid ideig tartott, mindössze három kört írt le, azért, mert harmadik felszállásával csak a közönség iránt való hódolatát és háliját akarta kifejezésre juttatni.

A publikum leglelkesebb része produkciói befejezésével vállára kapta és folytonos zúgó „Vive Blériot!” kiáltások közben a garageba vitte, ahol csakhamar ismét megjelent József főherceg fiával, József Ferenc főherceggel. Az ifjú herceg minden oldalról lefotografálta a repülőgépet.

Müller Károly imprezárió hálaja jeleül hatalmas babérkoszorút adott Blériotnak. A koszoru nemzetiszínű selyemszalagján ez a magyar fölírás volt: „Müller Károly és neje a levegő Napoleonjának.”

A herceg és a főhercegnők valamivel öt óra előtt a Gotterhalte hangjai mellett kivonultak az ünnepség helyéről és a rájuk várakozó udvari hintókon elhajtottak.

Bleriot nejevel, aki férje produkciói alatt hosszasan társalgott Zichy Aladár gróf miniszterrel, csakhamar követni akarta a fenséges vendégeket, automobilja azonban a köréje seregülő óriási embergyűrű miatt csak lépésben haladhatott. Végre is lovasrendőrök nyitottak utat a tömeg közt a nevezetes párnak.

A mentők.

Csodálatos véletlen és eléggé meg nem becsülhető szerencse, hogy aránylag nem nem történt baleset. A mentők negyvennégy esetben nyújtottak segítséget, ezek közül azonban csak négy súlyosabb. Böhm Armin negyvenéves munkás leszédült a Cséry-féle szeméttelép egyik épületének tetejéről, honnan a felszállást nézte és eltörte bal láb-szárát, Ezenkívül két ájulás volt. Aczél Elemér dr. orvos neje és Háb Elza tizenhét éves urileány vesztették el eszméletüket. A munkást a Szent István-kórházba vitték, a hölgyeket pedig lakásukra. A negyedik súlyosabb sebesülés a kordon áttérése alkal-

Uj! Uj! Uj! üveg és porcze- Gluck József cég alatt Debreczen, Piacz-u 6.
lán üzlet nyílt a nagytemplommal szemben.
Szigoruan szabott árak

Valódi angol és gyapjuszövet WEISZ ADOLF különlegességek óriási választékban megérkeztek
hazai gyártmányu posztó és gyapjuszövet ke-
reskedésében, **DEBRECZEN, Kossuth u. 1. — Szigoru szabott árak**

kalváival történt. A baleset áldozatainak nevét nem tudják.

Blériot kartársai közt.

Este a magyar mérnökök egyesülete banketten ünnepelte Blériotot és nejét. Kajlinger elnök üdvözölte őket. Blériot ekként válaszolt:

Nagyon örülök, hogy kollégáim körében megjelenhettem. Örömmel jöttem Magyarországra, amely mindig szimpatizált Franciaországgal. Felejthetetlen emlékeket viszek magammal. Éljen Magyarország!

Forbatt dr., Keller Arnold mondottak még köszöntőket, majd meghallgatták Blériot előadását a repülés technikájáról.

Megbízható ozimtar csakis a Debreczeni Független Ujság Képes Naptárában van, ezt a nagyszabásu naptárt pedig csakis ugy kaphatja meg, ha a lapot járátja. Előfizetőknek ingyen. Másnak még pénzért sem adjuk.

Varga Lajost vád alá helyezték.

A képviselőjelölt ur és szennyese.

Még a bünbe fulladt s Debreczen közvéleménye által lehetetlenné tett legsötétebb Márton-klikk idejében történt, hogy Varga Lajos, az általa fő- és felelős szerkesztett lapban, vakmerő és galád támadást intézett Jánosi Zoltán ellen. Varga Lajos, aki egyik vezér-embere volt ennek a fekete tábornak, a piszkos vádak egész légióját szórta arra az emberre, aki Debreczen város társadalmá előtt a legnagyobb becsülésnek és tiszteletnek örvend. Jánosi Zoltán, aki már a vakmerő támadás megjelenése után, a lapokban megjelent nyilatkozatában is megadta a méltó választ Varga Lajosnak, becsületsértés és rágalmazás miatt bünvádi följelentést tett a néhai szerkesztő ellen.

A debreczeni kir. törvényszék vádtanácsa ma tárgyalta Varga Lajos bünügyét és a bíróság határozata folytán Varga Lajost vád alá helyezték. Erről persze tudomást szerzett az egész város s a vád alá helyezés a legkittünőbb visszhangja most Varga Lajos kalandos képviselőjelölti vállalkozásának. Debreczen város polgárságának egy elkelő része egyébként felhívást intézett a polgársághoz, amelyben így tárgyalja Varga Lajosnak, a törvényszék előtt történt legutóbbi szereplését:

Választó polgárok!

Dr. Varga Lajos, a feltolakodott képviselőjelölt a közel multban megrálgalmazta Jánosi Zoltán szeretett papunkat.

Meghurcolta, lebecsmérelte hírlapokban, mooskos szavakkal, azt a szép lelkű, talpig becsületes uri embert, aki őt sohasem bántotta.

Varga Lajosnak ezért a rossz szándéku tettéért számolnia kell.

A debreczeni kir. törvényszék vádtanácsa ma tárgyalta Varga Lajos e csunya ügyét.

Választó Polgárok!

A vádtanács ma délben — vád alá helyezte Varga Lajost!

Ilyen jelölt nem kell nekünk!

Ilyen embernek bünhödnie kell. Szerdán nem fogunk szavazni ily csunya, fekete lelkű emberre. Ilyen ember nem képviselheti a debreczeni becsületes polgárok képét!

Naptárt, nagy terjedelmű irodalmi részt Debreczen és Hajdúvármegye teljes ozimtarát és sok képet tartalmazó ajándékot kap minden előfizetőknek. 340 oldal teljesen ingyen.

Színház és Művészet

A színház műsora.

Kedd: Az elvált asszony, operett. B) bérlet.

Szerda: A nagymama, operett. C) bérlet.

Csütörtök: A király, vígjáték. A) bérlet.

Péntek: A Fourchamboult család, szinmű. B) bérlet.

Szombat; Mulató istenek, operett. C) bérlet.

Vasárnap délután: Kedélyes paraszt, operett.

Vasárnap este: Mulató istenek, operett. Kis bérlet.

A színházi iroda jelentése. Mulató istenek. Ez a kitűnő Lehár-operett, mely Bécsben a „Göttergatte“ cím alatt több mint kétszáz előadást ért és a Magyar Színházban egy évig uralta a műsort, egyik a legszebb zenéjű operettje Lehárnak. Nagy előnye az operettnak rendkívül mulatságos szövege. Kitűnő szerepe van benne Zilahynénak és Szilassi Etelnek, akik a főbb nő szerepeket adják, míg a férfiak közül Horváth, Torma, Gyöngyi Izó, Ligeti és Nádor viszik a vezető szerepeket.

Iglói diákok. Zilahy igazgató megvette Farkas Imre kolozsvári zenetanár operettjét, mely Kolozsvárott egy idényben több mint harminc előadást ért. Akiknek alkalmuk volt hallani az operettet, azok rendkívül dicséretileg nyilatkoznak az operette szép zenéjéről.

A zenekedvelők köre vegyes ének-karának t. tagjait értesitem, hogy a holnapra (f. hó 20-ra) hirdetett együttes gyakorlóóra a képviselőválasztás miatt elmarad; a legközelebbi, és pedig együttes próba a jövő szerdán, t. hó 27-én lesz. Husz Lajos.

Kubelik hangversenye. A Zenekedvelők Körének folyó hó 22-iki Kubelik-hangversenye iránt nemcsak a városban, de a vidéken is óriási érdeklődés nyilvánul. Hegedűs és Sándor cégnél a jegyek legnagyobb része már el is kelt és még mindig nagy számmal történnek előjegyzések. A kör most úgy, mint a Svärdström estélyre, újabb szezorokat helyezett el, hogy minél nagyobb közönség számára tegye hozzáférhetőbbé ezt a ritkán hallható művészi eseményt.

Az Uranus mai új műsora. 1. Zene. 2. Két páneshajó vízrebocsátása. (Természeti felvétel.) 3. Az igazi szerelem. (Népszinmű.) 4. Pali rákot nyelt. (Bohózat.) 5. Női kalap divat. (Színes kép. Ujdonság.) Kedden este először! Igen mulatságos! 6. Marvin és Margaret vendégfellépte. Mindennap új műsorról. 5 perc szünet. — 7. Zene. 8. Az állatok anyai szeretete. (Természeti felvétel.) 9. Mit talált az agglegény. (Életkép.) 10. A szolga uradójába szerelmes. (Bohózat.) 11. Szerelm a keleten. (Macedóniai dráma.) 12. The Wallords család fellépte bámulatos mutatványokkal. Csütörtökön, október 21-én, délután 5—7-ig 2 órási mozgófénykép előadás rendez helyárrakkal. Csupa exotikus tájak,

természeti felvételek. Este 8 órai kezdettel urániai helyárrakkal a budapesti „Urania“ magy. tud. színház vendégjátéka. — Bemutatóra kerül itt először: Megölt országok. A budapesti Urania m. tud. színház legutóbbi nagysikerű ujdonsága 3 felvonásban, 183 színesen vetített képpel, 10 mozgófényképpel. Irta: Ifj. Hegedűs Sándor.

„Debreczeni Friss Ujság“.

A leleplezett „szerkesztő“ ur.

Eltűnt óvadékok.

Egy veszedelmes szélhámost leplezték le mostan Debreczenben. Egy rovott multu alak jó ideje működik a városban és különböző manipulációk útján akar pénzhez jutni. Hiszékeny emberekre veti ki a hálóját s különös elszívesítéssel működik azon, hogy szegény emberek óvadékait magához kaparintsa. Balogh Kálmánnak hívják a nevezetes férfit, de állítólag több nevet is szokott használni. Balogh Kálmánnak elsőrendű trükkje az volt, hogy itt Debreczenben egy új lapot, egy Friss Ujságot alapít. Persze a lapalapításhoz sem anyagi eszközökkel nem rendelkezett, de erkölcsi garanciákkal még kevésbé rendelkezett a „szerkesztő“ ur. Balogh Kálmánnak nem is volt szándékában lapot alapítani, s csak a szélhámoskodásra bázizotta üzletét s ebben sikereket is ért el.

Balogh Kálmánnak a Vigkedvő Mihály-utcában volt lakása s itt tartotta fenn „irodáját“ is. A kitűnő vállalkozó szellemű férfi innen bocsájtotta ki felhívásait, hogy egy ujonnan alakítandó lapvállalathoz társat és pénzbeszedőt keres. Társ ugyan nem akadt, de jelentkezett egy hiszékeny ember, aki háromszáz koronát adott át óvadék gyanánt Balognak. Egy kissé gyanus volt az óvadék adónak a „szerkesztő“ ur s közölte a dolgot egy debreczeni ügyvéddel, aki azt a tanácsot adta, hogy nézzon utána a dolognak a polgármesteri hivatalban, hogy ott vajjon bejelentette-e Balogh Kálmán lapalapítási szándékát.

A léprecsalt ember járt is a polgármesteri hivatalban s természetesen meggyőződött, hogy ottan mit sem tudnak arról, hogy egy Balogh Kálmán nevű ember létezik, aki lapot akar alapítani.

Előzetes Balogh Kálmán lakására s szerencséjére még sikerült elcsipni a derék szerkesztő urat, aki vissza is adta a pénzt, mert hát nem tehetett egyebet.

Mindez már szombaton történt. Azóta azonban már egy sereg szélhámoskodást követett el Balogh Kálmán s Mile Pál rendőrkapitányhoz a mai nap folyamán följelentés is érkezett Balogh Kálmán ur ellen.

Egy Mohácsi Ferenc nevű ember tett följelentést, hogy ő megjelent Balogh Kálmánnak Vigkedvő Mihály-utcai „irodájában“, át is adott Balognak száz koronát óvadék gyanánt abban a reményben, hogy majd egy pénzbeszedői állást nyer el. Másnap megjelent Balogh Kálmán lakásán Mohácsi, hogy az állás iránt érdeklődjék, ott azután

Legolcsóbb bevásárlási forrás. :-

Löfkovits Jakab

modern butorraktára, DEBRECZEN, Széchenyi-utca 1. sz. Das választék kiváló izlésű ebédli, hálószoba és szalon berendezésekben. Legszébb és legjobb kivitelű vas és kárpított butorok. **Czégre tessék figyelni!**

Legjobb a Békési Róza „Csont“ szappana.

kezdettel
„Urania“
Bemu-
zások. A
legutóbbi
ban, 183
nyképpel.

„ság“.

„ur.“

lepleztek
ott multu
n és kü-
r pénzhez
ki a háló-
odik azon,
magához
vják a ne-
o nevet is
nak első-
Debreczen-
got alapít.
agi eszkö-
csi garan-
t a „szer-
m is volt
ak a szél-
ebben si-

Mihály-
fenn „iro-
llemű fér-
isait, hogy
hoz társat
gyan nem
ny ember,
vadék gya-
us volt az
s közölte
el, aki azt
a a dolog-
hogy ott
tán lapala-

a polgár-
meggyő-
nak arról,
ember lé-

akására s
i a derék
a a pénzt,

nt. Azóta
moskodást
Mile Pál
folyamán
kálmán ur

ember tett
logh Kál-
odájában“,
át ovadék
ogy majd
Mánap
Mohácsi,
ott azután

za 1. sz.
szalon be-
tozott butork

ana.

ast a szomorú felvilágosítást kapta, hogy a „szerkesztő ur“ eltűnt.

Mostan a rendőrség keresi a nagystilű szélhámost, aki minden bizonnyal még Debreczenben tartózkodik.

A budapesti rablógyilkosság tette.

A színésznövendék vallomása.

Hirt adtunk még vasárnap arról a retentő rablógyilkosságról, amely szombaton este történt a fővárosban. Szilasi Adólf könyvvégynököt, egy közismert pederasztikus hajlamu embert egy Liszka István nevű pesti színésznövendék meggyilkolt. Igen érdekes az alig 24 éves gyilkosnak eddigi pályafutása. Liszka 1905 június havában tette le az érettségét az egri gimnáziumban. Az érettségi után beállt Eger-en papnövendéknek. Három évig volt ott, azután meguntta. kilépett és feljött mult év szeptember havában Budapestre, ahol az orvosi fakultásra iratkozott be. Apja Apson községi jegyző. sok gyermeke van s így nem segíyezhet.

Szilasi Adólfal ez év január havában ismerkedett meg az Adria kávéházban. Barátaitól és ismerőseitől hallotta ugyan, hogy Szilasi perverz ember, de azért fentartotta vele az összeköttetést. Néha nem volt mit ennie s Szilasi apró pénzkölesnőkkel kiségitette, anélkül, hogy feltolta volna neki a szerelmét. E hó 15-én este Szilasival a Mátyás király-kávéházban találkoztak. Megkérte Szilasi, hogy segítse ki, tandíjat kell neki fizetni s nincs semmi pénze. Szilasi ráállott, de felhívta a lakására. Reggel négy óra volt, mikor Szilasival annak lakására ment fel. Szilasi ott nyomban ölelgetni kezdte. de Liszka tiltakozott.

— Nem vagyok az effajta barátaim közül való! — mondotta Szilasinak s megkérte, hogy ne is próbálkozzék, mert ugy sem adja meg magát.

Reggel 7 óra tájban Liszka arra ébredt, hogy Szilasi ölelgeti. Ő erre ledobta Szilasi a diványról. Szilasi dühbe jött, revolvert vett elő s azt neki szegezte:

— Rögtön agyonlőlek! — mondotta — ha meg nem adod magad

Liszka felugrott, egy az asztalon heverő papírvágó kést vette s azzal feléje szurt Szilasinak. A szurás Szilasinak torkát érte, aki egyik kezével el akarta tolni a kést, de ezzel a mozdulattal a torkát ért késsel átmeteszte a gégejét. Liszka pedig elmenekült.

A rendőrségen ahol a színésznövendék kihallgatták, megjelent Liszka édesapja. A gyilkos fiu sirva borult térdre az apja előtt és bocsánatát kérte. A mélyen megrendült apa Visontai Somát kérte fel fia védőügyvédjeként, aki a védelmet el is fogadta.

HIREK

— **Nyilatkozat.** „A dr. Varga Lajos párt végrehajtó bizottsága“ aláírásával tegnap egy szennyirat jelent meg, amely többek között azt tartalmazza, hogy „ha dr. Varga Lajos a hivatalos jelölttel, pénz dolgában felvehetné a versenyt, a Debreczeni Újság kivételével“ minden lapot megvásárolhatott volna a saját dicsőítésére.“ Amidőn a szennyiratnak ezt a galád vádját teljes energiával visszautasítom, egyuttal kijelentem, hogy akik ezt a hitvány rá-

*) A szenny iratot Than Gyulának, a Debreczeni Újság szerkesztőjének és tulajdonosának nyomdájában nyomták.

Hatóságilag engedélyezett végkiárulás.

galmat írták, valamint akik ezzel a cudar hazugsággal azonosítják magukat, azok aláváló gazemberek. A szennyirat szerzője ellen megteszem a büntvádi följelentést és a bíróság előtt lefolytatandó tárgyaláson följánlom részére a legszélesebb körű bizonyítást. Próbálja meg Varga Lajos dr., hogy engem vagy a „Debreczeni Függetlenségi Újságot“ megvásárolja: nem fogom dicsőíteni hanem *véresre pofozom és kirugom.*

Hegedűs Lóránt.

— **Ferrer gyásznap Debreczenben.** Az agyonlövettet, nagy szabadgondolkodó Ferrer emlékének az egész világ áldozott. A művelt nyugat a legnagyobb megvetéssel ordult el a klerikalizmus főfészkektől Spanyolországtól. Annak a fölháborodásnak, amely az egész világot uralta Ferrer kivégzése miatt, vasárnap kifejezést adott a debreceni szociáldemokrata párt is. Vasárnap délután a Marzit-fürdőben megtartott négygyűlésen Handler Gyula párttitkár eszterelte a nagyemlékü tudós mártíromságát. A munkásság ezután tömött sorokban, tüntető körmenetet tartott a Piacon, Széchenyi utcán és Péterfián. A tüntetők ezután a Szent-Anna-utcán levő piarista rendházhoz vonultak. A tüntetésnél rendezés nem történt. A munkásság méltóságosan adott kifejezést felháborodásának s tüntetése imponzans volt.

— **A debreceni függetlenségi párt** a választás napjára Tüdős János dr. pártbíró részére két választási irodát tart fenn. A Péterfia-utcai szavazók részére a Törőféle vendéglőt, a Csanó-utcai választók részére a Korona-vendéglőt. A függetlenségi párt ez uton hívja föl a választó polgárságot, hogy Tüdős János dr. jelölése és ajánlái ének aláírása végett kedden délután három órakor a Korona-vendéglő pártirodában minél nagyobb számban jelenjenek meg.

— **A csütörtök feleolvasó-esték** holnapután, e hó 21-én veszik kezdetüket. A bérlet-jegyek kiváltása már a mai napon megkezdődött; a szerda estig ki nem váltott jegyek az új jelentkezőknek bocsáttatnak rendelkezésükre. A bérlet-jegy öt, egymásután következő estére szól, ára 3 (három) korona; az esetleg fönnmaradó helyek — a milyenekre ugyan a jelentkezők nagy számára való tekintettel alig van kilátás — napi áron lesznek kaphatók ugyanott, a hol a bérlet-jegyek kiváltása is történik: Antalffy József könyvkereskedésében, Piac-utca. A rendező bizottság a legnagyobb buzgósággal működik azon, hogy az esték tartalmasága, tudományos és művészi színvonala az eddigi estéknek alatta ne maradjon, sőt emelkedjék. Így már a holnaputáni este programja is, melyet holnapi számunkban részletesen közlünk, bizonyára messze meghaladja a várakozást. Ezen estéket, amelyek kulturális és humanus céljukat évről-évre oly kitűnő eredménnyel szolgálják, melegen ajánljuk olvasóközönségünk szives figyelmébe, pártfogásába.

— **Állatháztartás Kabán.** A hajdúvármegyei gazdasági egyesület a földmivelésügyi minisztérium anyagi támogatása mellett e hó 17-én, vasárnap sikerült ló- és szarvasmarha-díjazást rendezett Kaba községben. A gazdasági egyesület részéről jelen voltak: Kovács Gyula a'ispán elnök, Kámerling alelnök és Gass titkár, a m. kir. gazdasági felügyelőség részéről Sürgeó Jenő kir. felügyelő, a méntelep részéről Rajky százados, azon kívül Ványi lóbizottsági el-

nök. Nábráczy főszolgabíró, Dávidházy Sándor tb. főjegyző, Ludány árv. ülnök és nagyszámu gazdaközönség. Lovaknál 400 korona, szarvasmarhánál 1000 korona állami díjat osztottak ki. Délben 120 terítékű banket volt a Kaszinóban.

— **Dr. Rózsa Ignác** fűrdőorvos Karlsbadból hazaérkezett és lakását Hatva-utca 28. sz. alá tette át.

— **Kire szavazzunk?** Az első kerületnek egyik lelkes függetlenségi választója küldte be nekünk az alábbi közleményt:

Polgártársak!

Nehéz időket élünk. A szegény gyarló polgárember nincs tisztába ma magával, sem elvével, mert ma már az elvek billiárdgolyó módra gurulnak hol ide, hol oda, mivel azt mindenféle fogásokkal hol jobbra, hol balra, hol előre, hol hátra lehet egy ügyes furfangos lökessel egy ügyes húzással odairányítani, ahova a furfangos játékos akarja, hogy a másiktól a partit, értsd: mandátumot elnyerhesse.

Most nálunk Debreczenben is az első kerület mandátumáért is megindult egy ilyen játszma. Egy korrekt és egy furfangos játékos között. Dr. Tüdős János közismert korrekt, nagy tehetségű, művelt, tiszta politikai multu, nagy tekintélyű és munkás debreceni ügyvéd és Varga Lajos közt. Az utóbbit is ismeri az igen tisztelt Polgártársak nagy zöme, de csakis az újságok rovataiból, mert sokat lehetett olvasni róla, hol korhácsolás, hol mindenféle más egyebek révén. En nem tudom szó nélkül hagyni, pedig csak egy-egy kis parányi porszeme vagyok a társadalomnak és ép azért szó nélkül nem hagyhatom és nem engedhetem, hogy Varga a nagy és híres szép politikus multu Debrecen városának első kerületét is lestlyessze, amely kerületet egy negyed évszázadon túl a nagy nevű néhai dr. Thaly Kálmán volt szeretett képviselőnk tisztességesen képviselte és mandátumának szüzességét megőrizte.

Es most az ő örökét is semmivé sülyesztetni nem lehet és nem szabad engednünk. Ezt az örököt méltán csak dr. Tüdős János képviselőjelöltnek, a debreceni függetlenségi párt tisztos jelöltjének lehet átadni, mert csak ez az ember lesz képes a kerület szeplőtelenességét megővni és csak az ő képviselősege alatt virágozhat és tündökölhet az esthajnali csillag gyanánt. Ne engedjük a híres politikai multu nagy Debrecen városának első kerületét áruba bocsájtani, mert ez nem árucikk, ezzel nem lehet kereskedni és üzérkedni, mint a harmadikkal, hanem polgári kötelességünk a kerületnek szüzességét és szeplőtelen multját a legnagyobb odaadással és önfeláldozással és minden erőnkkel fentartani továbbra is. Épp azért kívánatos, hogy dr. Tüdős János ur képviselőjelöltünk zászlója alá tömörüljunk, mert csak ez a név méltó arra, hogy a szép háromszintű zászlóra az ő nevét írjuk. Dr. Tüdős János képviselőjelöltünk neve alatt nem kell a szép háromszintű lobogónak pirulnia, hanem egész bátran hirdetheti minden választó polgárnak a házában azt, hogy: Eljen dr. Tüdős János Debrecen I-ső kerületének képviselő jelöltje és képviselője!

Es most kérdem Varga Lajost: van-e szeme és érzéke, hogy dr. Thaly Kálmán örökébe üljön? Hiszen ő az ő kerületének nem képviselője, de még csak jelöltje sem érezheti magát. En tanácslom neki, hogy oduba bujjon és ott sirjon, hogy senki ne lássa. Ilyen emberért csak pirulnia kellene a kerületnek.

Keresztosi Antal.

— **Öngyilkos biztosítási ügynök.**

Hajduböszörményi tudósítónk telefonája: Kapusi Mihály biztosítási ügynök az Adria biztosító intézet böszörményi fiókjának alkalmazottja ma lakásán öngyilkosságot követett el. Revolverével szájába lőtt s a szerencsétlen ember most a halállal vívódik. Tetteinek oka állítólag anyagi zavarok.

Összes raktáron levő női felöltők, ruhaszövetek és fehérneműk meglepő olcsó árban kaphatók.

KLEIN IGNÁTZ, Piac-utca, Kistemplommal szemben.

— Az iparostanonc-iskola igazgató-sága ezúton tudatja az iparosmester urakkal, hogy folyó hó 20-án szerdán, a képviselőválasztás miatt, az iparostanonc-iskolában semmiféle tanítás nem tartatik.

— **Bleriot Debreczenben.** Alig 24, legfeljebb 48 órája annak, hogy az emberek százai látták Budapestén október 17-én délután Bleriotot felszállását is immár Debreczenben is mindenki megláthatja egy-két nap múlva épp úgy, mint azok, akik fenn voltak, csak azzal a különbséggel, hogy nem kerül esetleg 100 koronába vagy még többre, hanem csak a csekély belépti díjba. Ezt az alkalmat agilis vállalkozó, az Uranus igazgatója óriási áldozatok árán nyújtja Debreczen közönségének, amennyiben 1-2 nap múlva bemutatja Bleriot budapesti repülését pompásan sikerült mozgó fényképek elite műsorában.

— **Urleány, német és angol órákat** ad felnőtteknek, gyermekeknek, szerény díjazás mellett. Német és angol társalgásra is tanít, házhoz is jár, több személy részére együtt társalgási órát olcsón tanít. Lakása Vár u. 7.

— **Kugler Gerbeaud** cukorkák főraktára Kontsek Gézánál.

— **Szüreti és szoba** tűzijátékok rakáltak, békák, és bombák Mentze Henrik áruházában kapható.

— **Kinöves kalendárium** 1910-re megjelent ára 2 korona Antalffy Józsefnél.

— **Zerkovitz „Lilla“** kitűnő kabarédal, újdonság Antalffy Józsefnél Piac-utca 44.

— **Kinöves kalendárium** 1910-re megjelent és 2 koronáért kapható **Aezél** anti quáriumban.

— **Czakorkák, csokoládé-dessertek,** és legfinomabb tésztémények legolcsóbban szerezhetők be: Első debreczeni Gőzcsukorkagyár r. t. városi üzletében, főtér, Tiszapalota.

Megbízható ozimtar csakis a Debreczen Független Ujság Képes Naptárában van, ezt a nagyszabású naptárt pedig csakis ugy kaphatja meg, ha a lapot járattja Előfizetőnk ingyen. Másnak még pénzért sem adjuk.

Közgazdaság.

Terménytőzsde.

Schwarz E. debreczeni bizományos távirati jelentése Budapest, 1909. okt. 18.

Készaru tartott.	
1909. októberi buza	14.67 14.68
májusi buza	— —
1910. áprilisi buza	14.42 14.84
májusi rozs	— —
1909. októberi rozs	9.89 9.90
1910. áprilisi rozs	10.28 10.29
1909. októberi zab	7.69 7.70
májusi zab	— —
1910. áprilisi zab	— —
1910. júliusi tengeri	— —
májusi tengeri	6.93 6.94
1909. szeptemberi zab	— —
augusztusi tengeri	— —

Naptárt, nagy terjedelmű iro dalmi részt Debreczen és Hajdúvármegye teljes ozimtarát és sok képet tartalmazó ajándéko. kap minden előfizetőnk. 340 oldal teljesen ingyen.

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Kedden, október hó 19-én, A) bérletben.

AZ ELVÁLT ASSZONY.

Nagy operette 3 felvonásban. Szövegét írta; Leon Viktor. Zenéjét szerette Fall Leó.

Személyek:

Lysseweghe — — —	Horváth Kálmán.
Jana — — —	Zilahyné S. V.
Bakkenkyjl Péter — —	Árkosi Vilmos.
Wander Loo Gonda — —	Szilassi Etel.
Deesteldonk — — —	Kemény Lajos.
Ruitersplat — — —	Gyöngyi Izso.
Dender — — —	Györe Alajos.
Leye — — —	Kardos Géza.
Tjonger — — —	Nádor Zsiga.
Scrop — — —	Liveti Lajos.
Krauwevlert Willenm — —	Torma Zsiga.
Martje — — —	Gyöngyi Jolán.

Holnap, szerdán, október hó 20-án.

Rózsa Lili mint vendég.

Nagymama.

Nagy operette 3 felvonásban.

Vászon, fehérnemű,
asztalnemű, ágynemű,
zsebkendő
harisnya.

Mennyasszonyi kalendárium
Donogán és
Somossy cégnél
Debrecen, Kistemplombazár.

Miért szenved sok ember a kötszerével?

Mert nem tudja, hol szerezze be!!

Nem tudja, hogy Debreczenben egy külföldön, u. m. Frankfurt, Brüssel, Hamburg, Bécs stb. városokban tanulmányozott orvosi műkötszerész mester van, ki sajátkezűleg készíti felelősség mellett a jelenkor legjobb

sérvkötőt, haskötőt,
egyentartót mülábal,
műkezeit, támgepeit,

ki e szakmában elsőrendű specialista.
Nagy raktár saját gyármányu keztyükben, gummi övszerékben

VITARIUS SÁNDOR

orvosi műkötszerész mester,
DEBRECZEN, Szent-Anna-u. 1.

Tisztelt uraim!

Ha olcsó és szép ruhát akaraak viselni, forduljanak bizalommal

Tóth József

lérti szabóhoz, Vár-utca 2. szám.
a Zenede épülettel szemben,
és facon öltönyöket a legolcsóbban készítek.

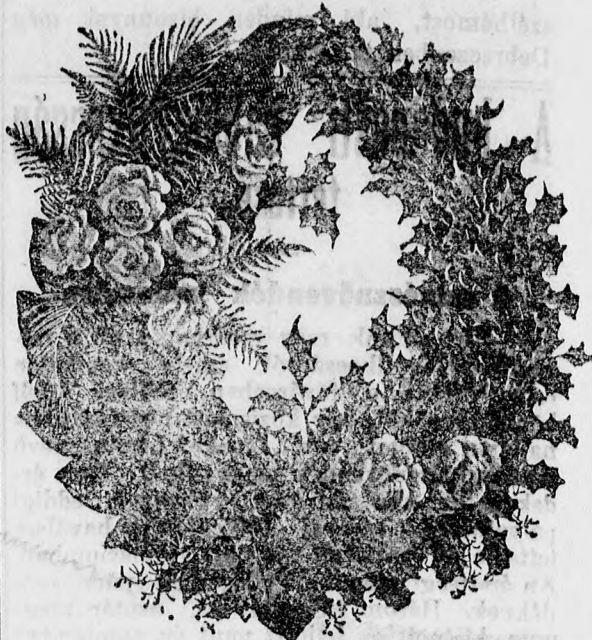
Pucolást és javítást is elfogadok.

Tisztelettel

Tóth József.

Kontsek Géza

Nizzai virág csarnoka

Készíti a legremekőbb élővirág és művirág sarkosorukat — nemcsak a legelőkelőbb izlésben, hanem a legolcsóbban is.

HARMATHY

ANTIKVARIUM

legrégibb legnagyobb

Debreczen, Fűvészkert-u. 14. alatt.

Mindenféle könyvek, zeneművek,
újdonságok, régiségek.

BÁMULATOS OLCSÓN KAPHATÓK.

ÓRIÁSI RAKTÁR!

Vigyázz! Kékre festett kirakat. Vigyázz!

Még a végkiárulásnál

is olcsóbban szerezhet be mindenki

az őszi és téli ruhaszükségletét.

Gyönyörű, legutolsó divatu angol costum

kelmek, posztók, barchetek, flanelek,

blouse és pongyola különlegességek,

trikók, posztókendők.

Eddig még nem létezett olcsó árak!

Csikos és kockás ruha kelmek —.36 krtól.

Angol ruha kelmek —.64 "

Egész gyapju div. kelmek —.78 "

140% " " " " 1 frt 38 "

Div. mosó barchettek —.20 "

" " flanelek, széles —.28 "

Férfi és női kész fehérneműek, bársonyok, selymek, fél és egész nagy téli

kendők, valódi Jäger trikók és harisnyák,

vásznak, Schiffonok, asztalneműek, ág-

garnitúrák. Saját készítésű paplanok.

Tömérdek maradék. Tessék megtekinteni!

Nem muszáj venni!

Minden drágaságot pótolnak a mi olcsó áraink!

Molnár V. J. és Társa fiókja

Czégtulajdonos: Molnár Lukács.

Kossuth és Batthány-u. sarok a színházzal szemben.

Hatóságilag engedélyezett végkiárulás!

Házlebontás miatt raktáram egy részét nagyon olcsó áron kiárusítom.

HALÁSZ NÁNDOR

Debreczen, Piac-utca 24. szám. Fehérló szálloda épületében.

óras, ékszerész
és vésnök,

Női ruhaszövetek

az őszi és téli idényre, valamint flanelek, barchetek fekete és színes selymek, bársonyok, gyönyörű ruhadiszek

Francia P. D. jegyű fűzők. Arcfátyol, divatövek, gyöngy- és bőr díszítések. Menyasszonyi selymek, koszorúk és fátyolok

— legelőcsőbb szabott árban —
SZABÓ LAJOS FIAI

divat-vaszon- és szőn-eg raktára
DEBRECZEN, Rózsa-utca 1.
Alapított 1842-ik évben.

Stock-Cognac Medicinal
szavatolt valódi bor-párlat
Camis és Stock
gőzpároló telepéből,
BARCOLA.
Egyedül Cognac-gőzfőző állandó hivatalos vegyi ellenőrzés alatt.
Kapható minden jobb üzletben.

Tisztviselőknek

Házépítési és házvételi kölcsönöket az ingatlan teljes értékéig lakpénz lekötés mellett

Tisztviselői kölcsönöket 10 - 20 évi amortizációra, valamint

Jelzálog-kölcsönöket a legelőnyösebb feltételek mellett folyósít a

Vasuti alkalmazottak Takarékpénztára r. t.

Levélbeli megkeresésekre postalordultával díjtalanul válaszolunk.

Legjobb szabásu
glace, svéd és
szarvasbőr

KEZTYŰK óriási választékban

Schön Sándor

keztyű, kötöszem- és orvosi műszertárában,
DEBRECZEN, Piac-utca 12.
(Stenczinger-ház.)

HALMÁGYI SÁMUEL

női és leány felöltők legnagyobb áruháza.

DEBRECZEN, Piac-utca, a főpostával szemben.

Őszi és téli ujdonságok remek választékban.

Telefon 632.
szám.

Legújabb Costümök
Női felöltő Modellek
Utazó angol raglanok
Szörme kabátok és Bundák
Plüsch és bársony kabátok
Intézeti leány felöltők
Gyermek gallérok és kabátok

Telefon 632.
szám.

Angol aljak, Pongyolák, Princes ruhák, Selyem, csipke, Tüll és Posztó blousok, Karmantyuk és Boák. — Színházi és estélyi köpenyek.

Külön mérték osztály!

Szolid olcsó árak!

Előzékeny pontos kiszolgálás!

Apró hirdetések.

Betöltendő.

Alj és derék varrónők jó fizetéssel felvétetnek. Rott L. divat terem Placz 82

Welsz Ferencz épület és mű-butor asztalos
Hatvan-utca 9. Készít minden az asztalos szakmába vágó munkákat elsősorú kivitelben, mérsékelt árban.

Héber órákat ad két fiatal ember izr. családnál. Czim „Héber“ jeligére a kiadóba.

Egy jobb házból való, kellemes megjelenésű nőmet leány, üzletben vagy családnál alkalmazást keres. Cím a kiadóban.

Fiatall özvegy asszony házakhoz ajánkozik vasalásra. Czim a kiadóban.

Jó fizetéssel önállóan dolgozó derék-varrónők és tanuló leányok felvétetnek Vanger Sándornál.

Adás-vétel.

Újrendszertől női-férfi divatárak és butoreladás.
A mai naptól kezdve minden hitelképes egyén kényelmes heti vagy havi részletfizetés mellett szerezheti be nálam szükségletét női divat cikkekből, női kabátok, férfi öltönyök, felöltők, mindennemű vásznak és canavásznakban, saját készítésű Cloth és Caschmir paplanokban, valamint egyszerű és modern butorokban. A készpénz melletti áraknál mindössze 5% árkülönbség. Kaiser Salamon, Hatvan-u. 2.

Zöld luczerna kaszáló vagy legelő használatra 5 holdnyi területen azonnal kiadó. József kir. herceg u. 12.

Jó izleletes házi kóser koszt, naponta friss virali és vegyes felvágott, hideg és meleg ételek kaphatók Rosner bodegá-vör déglő Hunyadi-utca 11.

Vigyázzon! Uraktól levett ósoka ruhákat igen tisztos árban vesz Rósenberg Béni Bádogos-utca 4. szám.

Hemoki faj boralmat kiváló jó minőségűek. tavalyi termés, hordó számra eladom Dr., Weisz Bernát Szív utca 15.

Lakás.

Villany világítással ellátott modern parketes külön bejárattal csinos szoba kiadó Noveber 1-től. Czim a kiadóban.

Kiadó Placz u. 83 sz. házban üzlet, gyár és raktárhelyiség November hó 1-től.

Különféle.

Magánkutató iroda. Iskola utca 4. szám Kényes megbízásokat, megfigyeléseket és nyomozásokat elvállal, úgy magán, mint családi ügyekre. Krámer József.

Lukács Vilmos és Testvére Cementárugyára

DEBRECZEN.

Gyár: Ferencz József-ut 8. (Margit-fürdő mellett.)

Városi iroda és raktár: Hatvan-utca 5. Telefon 308.

Ajánlja:
Portland cement Betoncsöveit, csatornázások és hidak készítéséhez Kutgyűrű és egyéb beton gyártmányait egyszerű és mintázott MŰKÖ BURKOLATI LAPOKAT rendkívül olcsó áron.

Beocsini portland és román cement egyedüli elárúsító helye és raktára.

Végkiárulás!

Ajánlom a tisztelt vásárló közönség figyelmébe, hogy házlebontás és kiköltözés miatt kénytelen vagyok óriási raktáramat

gyári árakon kiárusítani.

Eladásra kerülnek az őszi divat gyönyörű újdonságai: **Costüm, Blouz és Pongyola kelmek, Selymek és bársonyok, Ruhadiszok, Delinek Kartonok, Barchetek, Vásznak, Női és Férfi fehérművek, Blousok, gyermekruhák, Alsó trikók, harisnyák, kendők, Szőrmeárak** és sok egyéb cikke

Gyári árakon kiárultatnak

KONTSEK KORNÉL

divatáruházában

DEBRECZEN, Kossuth-utca 1. szám.

Kovács Gyula és Társa magnagyobbított női divattermelben DEBRECZEN, Placz-utca 55. (Hungária kávéház mellett.)

⊕⊕ Az őszi és téli idény divat újdonsággal meglepő nagy választékban raktárra érkeztek. ⊕⊕

Őszi felöltők angol és sima szövetekből. **Őszi angol divat kosztümök.**

Kiváló szép választék

Seel Plüsch és Szőrme kabátokban, Szőrme boák és karmantnyokban, téli posztó felöltők, színházi és esti köpenyekben, Leány és gyermek kabátok, ugyszintén gyermek ruhákban.

Különlegességek: selyem, csipke, tüll és angol blousokban, Pongyolák, reform-ruhák aljak és juponokban.

Legolcsóbb szabott árak mellett.

Házlebontás miatt

végeladás van Glück Ede czipő üzletében

Placz- és Kossuth-utca sarkán, a Kistemplommal szemben.

Végeladás kezdete naponta reggel 8-12-ig.
délután 2-7-ig.